

โครงการวิจัยเพื่อการพัฒนาในสถาบันอุดมศึกษาและแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ
เรื่อง การทำเครื่องดนตรีอีสานจากไม้ยางพารา เพื่อรองรับการผลิตเชิงพาณิชย์

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานจากไม้ยางพารา โดยการจัดอบรม สาธิต และฝึกปฏิบัติการ เพื่อให้ช่างเครื่องดนตรีพื้นบ้าน ใช้นิยามพาราในพื้นที่ภาคอีสาน สร้างเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ ทดแทนไม้ดั้งเดิม และเพื่อให้เกิดการใช้ไม้ยางพาราในเขตภาคอีสานอย่างครบวงจร วิธีดำเนินการอบรม จะจัดการอบรมเป็น 2 ลักษณะ คือ อบรมปฏิบัติการในพื้นที่ชุมชนดนตรีในภาคอีสาน โดยนำองค์ความรู้จากผลการวิจัยเรื่อง การทำเครื่องดนตรีอีสานจากไม้ยางพารา มาเผยแพร่และถ่ายทอดแก่ผู้เข้าร่วมโครงการ และร่วมประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็น ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมเป็นชาย จำนวน 33 คน และหญิง จำนวน 1 คน มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 5 คน อายุ 31-40 ปี จำนวน 9 คน อายุ 41-50 ปี จำนวน 11 คน และอายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 9 คน มีวุฒิทางการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 13 คน และวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 21 คน ประสบการณ์ทางด้านดนตรีพื้นบ้าน 5 ปี จำนวน 4 คน ประสบการณ์ 6-10 ปี จำนวน 6 คน ประสบการณ์ 11-15 ปี จำนวน 6 คน ประสบการณ์ 16-20 ปี จำนวน 5 คน และประสบการณ์ 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 7 คน มีอาชีพเป็นอาจารย์สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 16 คน อาจารย์สังกัดวิทยาลัยเทคนิค จำนวน 1 คน และช่าง/ศิลปินชาวบ้าน จำนวน 17 คน รวมมีผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนา จำนวน 34 คน และมีนักศึกษาสาขาดนตรีเข้าร่วมสังเกตการณ์อีกจำนวนหนึ่ง

ความคิดเห็นต่อแนวการทำเครื่องดนตรีอีสานจากไม้ยางพารา เพื่อรองรับการผลิตเชิงพาณิชย์ พบว่า

การจำหน่ายเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดในการจำหน่ายคุณภาพของเครื่องดนตรียังไม่ได้มาตรฐาน การจำหน่ายยังไม่แพร่หลาย และยังต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์

การพัฒนาการทำเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานจากไม้ยางพารา เชิงพาณิชย์ เห็นว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะราคาไม่แพง ผลิตได้ง่าย เป็นเนื้อไม้ละเอียด มีคุณภาพ และในอนาคตไม้ยางพาราในท้องถิ่นอีสานจะเกิดการใช้อย่างครบวงจร

การพัฒนาเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสานในรูปแบบอุตสาหกรรม และรูปแบบการพัฒนาการผลิต เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีเพราะจะได้ประหยัดเวลาในการผลิต คุณภาพจะได้มาตรฐาน รวมทั้งควรพัฒนาด้านการตลาด และการประชาสัมพันธ์ ควรกำหนดราคาที่เหมาะสม และหาแหล่งจำหน่ายสินค้าให้มากขึ้น

การพัฒนาเครื่องมือสำหรับการทำเครื่องดนตรีพื้นบ้านเพื่อรองรับการผลิตเชิงพาณิชย์ เห็นว่า มหาวิทยาลัยควรจัดเป็นตัวอย่างนำร่องให้ช่างชาวบ้านได้มาศึกษาอบรม เน้นการพัฒนาการผลิตที่นำเอาเครื่องทุ่นแรงมาใช้ ซึ่งจะทำให้การผลิตจะได้เร็วขึ้น ประหยัดเวลา และมีคุณภาพมากกว่าเดิม

การประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และกลุ่มชาวบ้านทำเครื่องดนตรี ในการผลิตเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เห็นว่าช่างทำเครื่องดนตรีชาวบ้าน ควรจะมีบทบาทเข้าไปให้ความรู้แก่สถาบันการศึกษา ซึ่งขาดครูสอนทำเครื่องดนตรี ควรมีการจัดประชุมสัมมนาดนตรีพื้นบ้าน การจัดนิทรรศการแสดงผลงานดนตรีพื้นบ้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำบรรจุภัณฑ์ เช่น กล่องบรรจุเครื่องดนตรี รวมทั้งหนังสือ คู่มือ ฯลฯ เห็นว่า บรรจุภัณฑ์เป็นเรื่องที่ดีมาก เพราะจะทำให้ผลิตภัณฑ์มีราคาดีขึ้น การเก็บรักษาคุณภาพของเครื่องดนตรีจะดี การนำไปใช้งานต่าง ๆ สะดวก

ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการขายเครื่องดนตรีในอนาคต เห็นว่าควรจัดตั้งเป็นศูนย์จำหน่าย, ร้านค้า, หรือสหกรณ์ รัฐบาลควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมอย่างแท้จริง ควรมีการประชาสัมพันธ์ทั้งภาครัฐและเอกชน และควรมีการจัดตั้งศูนย์ผลิตภัณฑ์ดนตรี เพื่อให้เป็นร้านค้าชุมชน และอนุรักษ์ให้ดนตรีอีสานอยู่เป็นมรดกของชาวอีสานสืบสานต่อไป